

Verkkovapaaehtoisuus - mitä se on?

Anu Sauliala

Anu Sauliala

- ▶ Verkko toiminnan suunnittelija Allergia-, iho- ja astmaliitossa
 - ▶ Verkkovertaisuus
 - ▶ Verkko vapaaehtoisuus
- ▶ Twitter: @AnuSauliala
- ▶ anu.sauliala@gmail.com

Mikä kutkuttaa
verkkovapaaehtoisuudessa?

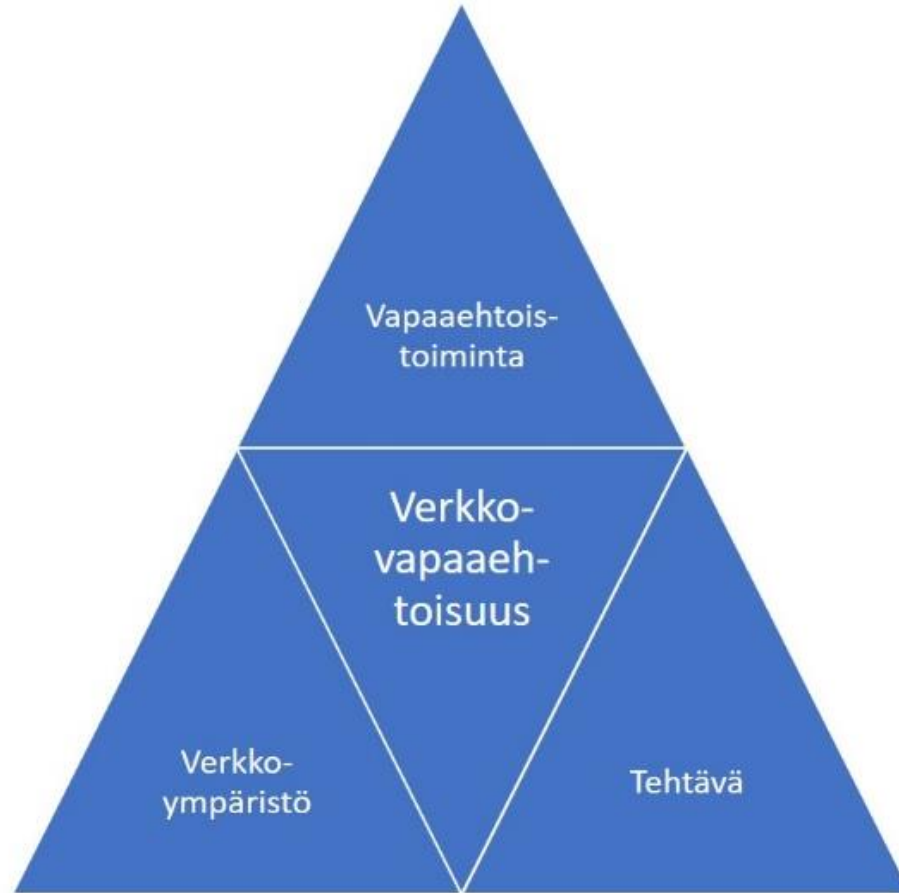
Miksi verkkovapaaehtoisia? Koska järjestötyö muuttuu

- ▶ Järjestöjen vapaaehtoistyön rahallinen arvo on huomattava
- ▶ Uudet järjestöt yhä eriytyneempiin tarpeisiin, esim. pienempiin potilasryhmiin
- ▶ Digitalisaatio mahdollistaa
- ▶ Järjestöjen tehtävänä tuoda ihmisiä yhteen, myös verkossa
- ▶ Merkityksellisyys - yhteinen tekeminen verkossa
- ▶ Sitoutuminen murroksessa - lyhytkestoisuus ja projektimaisuus
- ▶ Yhteisöllinen toiminta sitouttaa
- ▶ Kasvotusten kohtaamisten välillä verkkoyhteys

Miksi verkkovapaaehtoisia? Koska viestintä on muuttunut

- ▶ Ei tiedetä mikä on tulevaisuuden viestintä. Tiedetään vain, että muutos on todennäköisesti yhä nopeampaa.
- ▶ Varttuneemmat: Lehdet, televisio, radio
- ▶ Nuoremmat: Verkko
- ▶ Somessa käyttäjä voi itse tuottaa sisältöä ja olla yhteisön jäsen, eikä olla vain viestinnän käyttäjä
- ▶ Facebook, WhatsApp, Youtube, Instagram
- ▶ Internetiä käytti päivittäin 16-55 -vuotiaista 97%
- ▶ Somea käytti 16-55 -vuotiaista 84%
- ▶ Somea käytetään ystävyyteen, tuttavuuteen, sukulaisuuteen ja harrastamiseen
- ▶ Kaikki eivät ole mukana verkossa

Mitä on verkkovapaaehtoisuus?

Onnistuneessa työntekijöiden ja vapaaehtoisten
työnjaossa oli usein kaksi keskeistä tekijää:
molemminpuolinen arvostus sekä selkeät roolit ja vastuut.
(Pessi & Oravasaari 2010)

Vapaaehtoistyön tutkimuksen perusteella vapaaehtoisten tehtävänä on:

- järjestön toiminnan tukeminen
- tiedottaminen ja tiedon lisääminen
- ihmisten ja erityisryhmien tukeminen
- vertaistuki, vertaisuus
- paremman maailman rakentaminen: yhteisöllisyys ja auttaminen sekä vapaaehtoistoiminta vaikuttamiskanavana

(Pessi & Oravasaari 2010)

Tutkimuksessa oli nähtävillä vapaaehtoistoiminnassa ihmisten innostus, projektimaisuus, yhteisöllisyys (myös netissä) ja tarve uusien vapaaehtoisuotojen kehittäminen, jotta myös nuoret saadaan mukaan. Tulevaisuudessa pitääkin keskittyä vapaaehtoisten sitouttamiseen, motivointiin ja kannustavaan ohjaukseen. Vapaaehtoisille tulee antaa sopivasti omaa vastuuta. (Pessi & Oravasaari 2010)

Vapaaehtoiset arvostavat lähellä olevaa ammatillista tukea, joka on samaan aikaan kaverillinen ja ammatillisesti osaava. Se herättää luottamusta, turvallisuuden tunnetta ja ammattilaiselta saa välitöntä palautetta toiminnasta.
(Marjovuori 2014)

Millä toteuttaa verkkovapaaehtoisuutta?

- ▶ Tietokone
- ▶ Tabletti
- ▶ Kännykkä

Verkkovapaaehtoisen tehtäviä

- ▶ Yhdistyksen nettisivujen, Facebook-sivujen, Instagramin tai muun somekanavan päivittäjä
- ▶ Kampanja-aktivisti
- ▶ Somekuvien ja videoiden tekijä tai esiintyjä
- ▶ Verkkokurssin (vertais)vetäjä
- ▶ Facebook-vertaisryhmän ylläpitäjä
- ▶ Chat-ohjaaja
- ▶ Keskustelupalstan ylläpitäjä
- ▶ Tietokannan kehittäjä
- ▶ Koodari / ohjelman kehittäjä
- ▶ Kääntäjä
- ▶ Luontohavaintojen ilmoittaja
- ▶ Wikipedian päivittäjä
- ▶ Podcastin tekijä
- ▶ Kuvien tekstittämistä, jotta sokeatkin tietävät mitä nettisivujen kuvissa on
- ▶ Kysymyksiin vastaaja
- ▶ Materiaalien digitalisointi (esim. kuvien, videoiden ja tekstien)

Verkkovapaaehtoisuuden piirteitä

- ▶ Ajan maksimaalinen käyttö
- ▶ Missä ja milloin vain, vaikka joka päivä
- ▶ Kuka vaan, joka voi olla verkossa!
- ▶ Nuorista vanhuksiin, vammaisista vähemmistön edustajiin
- ▶ Mukavuus - vaikka pyjama päällä
- ▶ Asuinpaikalla ei väliä, jos omalla alueella ei ole itseä kiinnostavaa vapaaehtoistehtävää, voi verkosta löytyä
- ▶ Kansainvälisyys mahdollista
- ▶ Sopii niillekin, kenellä ei mahdollisuutta toimia perinteisin tavoin vapaaehtoisena

Verkkovapaaehtoisuus Suomessa

- ▶ Vapaaehtoistyötä netissä 5%
- ▶ Vapaaehtoistyötä kasvotusten 76%
- ▶ Vapaaehtoistyötä netissä ja kasvotusten 19%
- ▶ Verkkovapaaehtoisuus suosituinta 25-34 -vuotiaiden joukossa
(Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa -tutkimus 2018)

Verkkovapaaehtoisella samat syyt toimia kuin perinteisellä vapaaehtoisella!

- ▶ Tukea organisaatioita
- ▶ Olla hyödyksi
- ▶ Oppia itselle uusia taitoja
- ▶ Jakaa tietoa ja osaamista
- ▶ Osallistua uuteen yhteistyön muotoon
- ▶ Hauskuus
- ▶ Mielenkiintoista toimintaa

(Cravens & Stewart 2014)

Hyvä verkkovapaaehtoisen koordinaattori

- ▶ Hallinnoi ja kehittää vapaaehtoisia
- ▶ Suunnittelee, järjestää ja seuraa vapaaehtoistyötä
- ▶ Johtaa ja motivoi vapaaehtoisia
- ▶ Tukee vapaaehtoisten osaamisen, taitojen ja pätevyyden kehittämistä
- ▶ Tarjoaa yksilöllistä tukea vapaaehtoisen kehittymiseksi
- ▶ Antaa vapaaehtoisille mahdollisuuden oppia ryhmässä
- ▶ Kokoa yhteensä vapaaehtoisena toimivien tiedot
- ▶ Vastaa vapaaehtoistyön kuluista ja niiden hallinnasta
- ▶ Auttaa vapaaehtoisia ongelmien ratkaisemisessa

(Cravens & Stewart 2014)

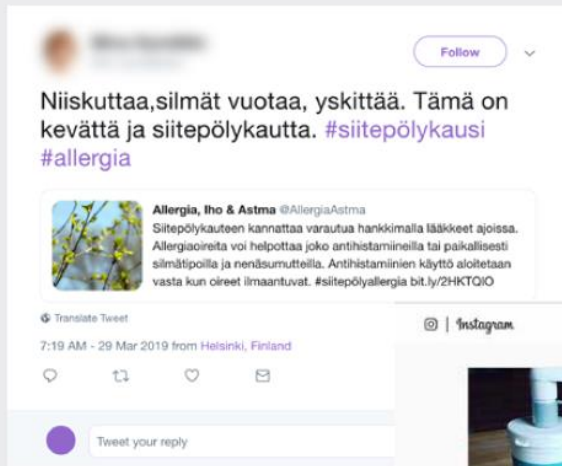
Verkkovapaaehtoisuuteen liittyviä tutkimuksia

- ▶ Mukherjee (2011)
 - ▶ läkkäämpien verkkovapaaehtoisuus. Mitä mahdollisuuksia siinä on, miten rinnakkain voi olla kasvokkain sekä verkossa tapahtuva vapaaehtoistoiminta ja miten verkkovapaaehtoisuus vahvistaa sosiaalista vuorovaikutusta.
- ▶ Ihm (2017)
 - ▶ Verkko- ja perinteisen vapaaehtoistyön suhde (online - offline volunteering). Näyttää, että aktiiviset perinteisen vapaaehtoistyön tekijät voivat olla aktiivisia myös verkkovapaaehtoisina. Vapaaehtoistyö voi laajentua omien kiinnostuksen alueiden kesken.
- ▶ Cravens & Stewart (2014)
 - ▶ Miten eri puolilla Euroopassa on verkkovapaaehtoisuutta, mikä on sen historia ja mikä merkitys verkkovapaaehtoisuudella voi olla nuorten osallisuuden ja työllisyyden kannalta.
- ▶ Seddighi & Salmani (2018)
 - ▶ Verkkovapaaehtoistyön vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Vaikuttaa, että verkkovapaaehtoistyö mahdollistaa erilaisten ryhmien osallistua toimintaan ja edistää hyvinvointia.
- ▶ Ackermann ja Manatschal (2018)
 - ▶ Verkkovapaaehtoisuuden ja perinteisen vapaaehtoisuuden eroja ja samankaltaisuuksia, erityisesti vapaaehtoistyön hyötyjen näkökulmasta. Näyttää, että verkkovapaaehtoisuus houkuttelee uusia hybridi-vapaaehtoisia.

Vapaaehtoinen somelähttiläs

- ▶ Vie eteenpäin omissa somekanavissaan omilla tavoillaan ja omalla äänellään järjestön teemoja
- ▶ Somelähttiläs saa tukea vapaaehtoisena toimimiseen taustajärjestöltä.
- ▶ Lisäksi somelähttiläs voi tuottaa sisältöä järjestön viestintäkanaviin.

Somelähettiläs voi twiitata järjestön teemoista.

Somelähettiläs voi kaapata järjestön Instagram-tilin.

Bloggaamalla somelähettiläs voi arkipäiväistä järjestön teemoja.

Vinkkejä somelähettiläiden koordinointiin -opas

- ▶ Mitä somelähettiläs tekee?
- ▶ Näillä alkuun
- ▶ Aseta tavoitteet ja mieti seuranta kuntoon!
- ▶ Vinkkejä somelähettiläiden rekrytointiin!
- ▶ Koordinointi jämäkäksi ja rennoksi yhtä aikaa
- ▶ Käytännön koordinointi
- ▶ Somelähettiläiden koordinaattorin vuosikello
- ▶ Vapautta ja tukea tarjolla!
- ▶ Somelähettiläät omaa sisältöä tuottamaan
- ▶ Miten saada somelähettiläät mukaan kampanjoihin ja muihin yhteisiin juttuihin?
- ▶ Miten sitouttaa mukaan somelähettiläs-toimintaan?
- ▶ Selviä haasteista somelähettiläiden kanssa!
- ▶ Kannustaminen ja kiittäminen
- ▶ Somelähettiläiden toiveita sinulle koordinaattori
- ▶ Lopuksi

Vapautta ja tukea tarjolla!

- ◆ Anna vapautta toimia, mutta syötä myös ideoita.
- ◆ Ota vapaaehtoiset alusta saakka mukaan suunnitteluun.
- ◆ Innosta, tsemppaa, kannusta!
- ◆ Anna somelähteliläälle vapaus valita mistä jutuista ja miten hän somettaa.
- ◆ Anna tukea ja ole saatavilla ja näkyvillä.
- ◆ Kutsu mukaan, kysy mielipidettä ja anna syötteitä somelähteliläille.
- ◆ Pyri avoimeen vuorovaikutukseen, kysy suoraan, jos tarvitset jotain ja kannusta vapaaehtoisia samaan.
- ◆ Arvosta somelähteliläitä.
- ◆ Kehu, kiitä ja osoita somelähteliläs-toiminnan merkitys. Tuo tulokset näkyviin!
- ◆ Anna ja kysy palautetta.
- ◆ Luota somelähteliläisiin. He ovat lähteneet vapaaehtoiseksi, koska haluavat tehdä hyvää.

Somelähteliläät omaa sisältöä tuottamaan

- ◆ Hyödynnä somelähteliläiden valtava verkosto, joka heillä on, kannustamalla

- ◆ Nosta somelähteliläiden ryhmässä esiin toimivia somelähteliläiden tekemiä juttuja, kiitä ja kysy miten sinä keksitkään tehdä tämän.

Miten saada somelähteliläät mukaan kampanjoihin ja muihin yhteisiin juttuihin?

- ◆ Ideoi yhdessä somelähteliläiden kanssa miten he voivat olla mukana järjestön tulevassa kampanjassa. Pyöräytä kampanjaideat heti alkuvaiheessa somelähteliläiden kautta. Sovi yhdessä pari kolme juttua miten erityisesti somelähteliläs vie kampanjaa eteenpäin.
- ◆ Luo yhdessä somelähteliläiden kanssa kampanjoihin toolkit eli yksi tai kaksi A4:sta, josta olisi valmiita juttuja mitä somelähteliläs voi jakaa.
- ◆ Ota somelähteliläät mukaan järjestön yhteisiin tapaamisiin ja koulutuspäiviin, näin ihmiset tulevat tutuksi puolin ja toisin sekä hommassa pysyy yhteinen tavoite
- ◆ Anna somelähtelilään kaapata järjestön somekanava esim. Instagram ennen kampanjaa.

Mistä haaveilet
verkkovapaaehtoisuudessa?

Vinkit verkkovapaaehtoisuuteen

- ▶ Uskalla kehittää!
- ▶ Ota konkreettinen tavoite.
- ▶ Epäonnistu ja onnistu.
- ▶ Tee yhdessä vapaaehtoisten kanssa.
- ▶ Luota vapaaehtoiseihin ja anna vapautta.
- ▶ Nauti!

Luota verkkovapaaehtoisein,
saat enemmän kuin uskallat kuvitellakaan!